

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та контроль дебіторської заборгованості (на прикладі
ПП «СЕР «ЕНЕРГО-КОМ»)»

Виконавець:

студентка ФМОІТ група 42
Пірус Анастасія Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент _____
(науковий ступінь, вчене звання)
Добрунік Тетяна Пилипівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	6
1.1. Сутність, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості....	6
1.2. Нормативно-правова база обліку дебіторської заборгованості....	11
1.3. Сучасна проблематика обліку дебіторської заборгованості.....	16
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА БАЗОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	23
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ».....	23
2.2. Організація первинного обліку дебіторської заборгованості.....	30
2.3. Особливості формування обліку дебіторської заборгованості на ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ».....	37
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	44
3.1. Аналіз ефективності управління дебіторською заборгованістю на базовому підприємстві.....	44
3.2. Методичні та практичні аспекти контролю за дебіторською заборгованістю	53
3.3. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості на ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ».....	56
ВИСНОВКИ	66
Список використаних джерел	69
Додатки	76

ВСТУП

Актуальність теми. Для сучасного підприємства одним з важливих питань у веденні бізнесу є облік та контроль дебіторської заборгованості. Для бізнесу України ця проблема є особливо важливою, оскільки в умовах кризи необхідно з належною уважністю ставитись до виконання зобов'язань клієнтів, замовників, покупців – необхідно вміти об'єктивно оцінити не тільки наявну оперативну інформацію що стосується отримання майбутніх економічних вигід, а також і ризики, що виникають коли у підприємства є в наявності такий тип активу. Неправильне управління дебіторською заборгованістю може бути причиною нестачі грошових коштів у компанії, що в своє чергу приводить до невиконання нею своїх зобов'язань перед постачальниками, підрядниками, співробітниками та державою, і що найбільш важливо – надає потужного удару по іміджу та авторитету компанії як надійного партнера та працедавця.

В Україні методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». В міжнародних стандартах дебіторська заборгованість регулюється МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» та Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти». Вивченням проблемних питань обліку дебіторської заборгованості займалися такі Українські науковці, як М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валусь, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, М.В. Струк Н.С., Бондаренко О.С, Л.О.Мармуль, С.В. Коваль, О.В. Круковська., Т.В. Калінеску, В.В. Сопко, К.С. Н.І Матицина та багато інших. Проте дана тема є складною та багатоаспектною, що зумовлено різноманітністю суб'єктів та об'єктів розрахунково-платіжних відносин, тому тема вивчення теоретичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку та контролю дебіторської заборгованості є достатньо актуальною та затребуваною в сучасних економічних умовах.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є пошук ефективних методів і способів вирішення проблем обліку, контролю і розкриття в фінансовій звітності дебіторської заборгованості підприємств.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність, класифікацію та методологію оцінки дебіторської заборгованості
- дослідити нормативно-правову базу обліку дебіторської заборгованості
- окреслити сучасну проблематику обліку дебіторської заборгованості
- розглянути вітчизняний та зарубіжний досвід ведення розрахунків з покупцями та замовниками
- ознайомитись з діючою практикою ведення обліку дебіторської заборгованості на прикладі підприємства
- проаналізувати ефективність управління дебіторською заборгованістю а також надійність системи контролю на прикладі підприємства
- узагальнити результати проведених досліджень та визначити напрями подальшого розвитку системи обліку та контролю дебіторської заборгованості
- запропонувати комплекс заходів для покращення методики обліку, документообігу та контролю.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – система управління діяльністю підприємства в частині обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Предмет дослідження - облік та контроль дебіторської заборгованості на прикладі ПП «СЕР «ЕНЕРГО-КОМ».

Методи дослідження. У процесі роботи було застосовано наступні методи: аналізу наукової літератури (для дослідження сутності, класифікації та оцінки дебіторської заборгованості); наукової абстракції (при розгляді дискусійних питань обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю); коефіцієнтний метод (під час дослідження його фінансового стану підприємства); причинно-наслідкового зв'язку; методи

групування, порівняння, статистичного, вертикального й горизонтального аналізу, графічного зображення даних, табличний метод.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для проведення дослідження стали вітчизняні законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані засобів масової інформації та мережі Internet, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ».

Публікація та апробація результатів дослідження. За результатами дипломного дослідження опубліковано тези доповідей в науково-практичній конференції: Пірус А. В. Застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» у фінансовій звітності підприємств. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації.* Тези доповідей VI Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса 20 квітня 2020 р.). Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 93-94

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі зроблено теоретичне узагальнення та визначено сутність дебіторської заборгованості з економічної та бухгалтерської точки зору, наведена класифікація даного поняття та визначено необхідність управління дебіторською заборгованістю у забезпеченні ефективного розвитку підприємства. Вивчення теоретичних аспектів обліку і контролю дебіторської заборгованості, аналіз законодавчої і нормативної бази, дозволяє стверджувати, що виникнення дебіторської заборгованості в певних межах є нормальною ознакою діяльності підприємства, але не в тих випадках, коли відбувається її безконтрольне зростання і систематичне несвоєчасне погашення (оскільки створення великих обсягів дебіторської заборгованості викликає низьку платоспроможність підприємства). Обґрунтовано перспективи розвитку ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ», та посилення конкурентних позицій при максимізації прибутку.

На основі узагальнення матеріалів дослідження одержані наступні теоретичні та практичні результати роботи відповідно до поставлених завдань.

1. З розглянутих визначень дебіторської заборгованості підприємства, можна зробити висновок про те, що дебіторська заборгованість – фінансовий актив установи, що виникає внаслідок договірних відносин між двома юридичними особами, серед яких одна, що є власником активу, після настання відповідних умов угоди має право на отримання платежів, товарів, робіт та послуг. Під час дослідження нормативно-правової бази обліку дебіторської заборгованості, ми прийшли до висновку, що найбільш повно інформація у національній практиці обліку розкривається в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у міжнародній – за МСФЗ 9 (IFRS 19) «Фінансові інструменти».

2. Визначено, що основним напрямком діяльності підприємства ПП «СЕП «ЕНЕРГО-КОМ» є виконання електромонтажних робіт по прокладці

кабельних і повітряних ліній, монтаж трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів, а також проведення пусконаладжувальних робіт на змонтованому обладнанні. Другий напрямок діяльності - обслуговування і ремонт електричних мереж і електроустановок споживачів. Підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування, є платником податку на прибуток, ПДВ та інших податків та зборів, передбачених ПКУ.

3. За результатами аналізу основних показників діяльності на підприємстві спостерігається зростання показників ліквідності, але зниження оборотності і зростання строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості. Показники прибутковості в 2018 порівняно з 2017 суттєво знижуються (чистий прибуток знизився на 36%, за рахунок значного зниження виручки від реалізації послуг.). Підприємство є ліквідним, рентабельність діяльності підприємства свідчить про зниження ефективності господарської діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку. Виходячи з розрахунків, можна сказати, що відбулося зростання дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних коштів, яке свідчить про те, що підприємству слід вжити відповідних заходів щодо її управління.

4. Встановлено, що стан організації первинного, аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості на підприємстві відповідає вимогам чинного законодавства і ведеться із застосуванням типових форм первинних документів зі складанням відповідним бухгалтерських проведення. Обіг документів на підприємстві відбувається в декілька етапів, під час яких проводиться також контроль за якістю заповнення документів та точністю відображення операцій. Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості, яка представлена заборгованістю покупців і замовників, розрахунками за виданими авансами, з підзвітними особами та іншими дебіторами, ведеться за первісною вартістю окремо за кожним дебітором. Аналітичний облік ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення.

5. На основі проведених досліджень у сфері аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості, можна назвати кілька

проблемних питань, які мають місце на підприємстві: відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі; відсутність на підприємстві резерву сумнівних боргів, що не дає змогу прослідити стан дебіторської заборгованості. Вирішення багатьох проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методіку обліку розрахунків з дебіторами на підприємстві.

6. З метою підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю на даному підприємстві слід використовувати систему управління дебіторською заборгованістю, яка буде включати такі заходи як кредитна політика та методи управління своєчасністю оплати. Запровадження на ПП «СЕР «ЕНЕРГО-КОМ» системи управління дебіторською заборгованістю, на нашу думку, дасть змогу ефективно організувати збут та управляти поточною дебіторською заборгованістю, не допускаючи при цьому ті перетворення в інші види дебіторської заборгованості, які призводять до погіршення фінансового стану підприємства. З метою вдосконалення інформаційного забезпечення запропоновано зведена відомість обліку дебіторської заборгованості яка дозволить отримати інформацію для проведення аналізу щодо стану дебіторської заборгованості для прийняття управлінських рішень.

7. Запропоновано створити резерв сумнівних боргів, для його розрахунку використовувати метод класифікації дебіторської заборгованості. Відповідно до наших пропозицій зі створення та обліку резерву сумнівних боргів необхідно внести зміни в наказ про облікову політику ПП «СЕР «ЕНЕРГО-КОМ».

Введення в дію всіх запропонованих вдосконалень, покращить організацію обліку та контролю дебіторської заборгованості та сприятиме ефективному функціонуванню підприємства в цілому.

Список використаних джерел

1. Акімова Н.С. *Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі*: монографія / Н.С. Акімова, О.В. Топоркова, Т.О. Євлаш, О.О. Говоруха. Х.: ХДУХТ, 2016. 285 с.
2. Біла О. А. Облік кредиторської заборгованості: вітчизняний та міжнародний досвід. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія : Економічні науки. 2016. № 1. с. 29-33.
3. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств . *Фінанси України*. 2003. № 12. С. 24-36.
4. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств. Київ. КНТЕУ, 2006. 780 с.
5. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 18. С. 36–39.
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у бюджетних установах : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і переробл. Житомир: Рута, 2006. 472 с.
7. Бухгалтерський облік: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / за ред. Максимової В.Ф. Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua /jspui/ bitstream/ 123456789/ 506/1/Максімова В. Ф. Бухгалтерський облік підручник.pdf>. (дата звернення: 24.03.2020).
8. Волкова Н. А. Методичні підходи аналізу кризового стану та схильності до банкрутства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 798-801.
9. Волчек Р.М., Коляда А.Л., Коверда А.В. Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: Навчальний посібник – Одеса: ОНЕУ, 2016 – 105 с.

10. Голов С.В. Фінансовий облік. Київ. 2005. 976 с
11. Гострик О.М. Управлінські інформаційні системи: навчальний посібник, 2018. – 173 с. URL:<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7210>. (дата звернення: 21.03.2020).
12. Добрунік Т.П. Обліково-інформаційне забезпечення управління дебіторською заборгованістю. *Підвищення науково-технологічного рівня економіки та її ефективності*. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 24-25 лютого 2017р.). ОО «Львовская экономическая фундація». Львов: ЛЭФ, 2017. С. 116-119
13. Жолинська О.В. Облік, аналіз та аудит дебіторської заборгованості: методика та організація (на прикладі "ТОВ ВОГ РИТЕЙЛ"): автореф. дипломної роботи магістра. Тернопіль: ТНТУ, 2018. 14 с.
14. Закревська О.Ю. Облік і контроль поточної дебіторської заборгованості підприємств торгівлі: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, КНТЕУ, 2018. 23 с.
15. Заповнення балансу, Форма №1. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/buxgalterskaya-otchetnost/2231-zapovnnennya-balansu-forma-1.html>. (дата звернення: 11.03.2020).
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 10.04.2020).
17. Калінеску Т.В. Вдосконалення обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах. Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. №26. С. 369-377
18. Касапова І. С. Порівняльна характеристика обліку дебіторської заборгованості згідно П(С)БО та МСФЗ. *Молодий вчений*. - 2018. - № 5(1). - С. 288-291.
19. Кодекс України з процедур банкрутства (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>. (дата звернення: 30.03.2020).

20. Колеснікова О.М. Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті Податкового кодексу України // Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=772>. (дата звернення: 15.04.2020).

21. Костирко, Р. О., Цірук О. В. Методика і організація контролю та аналізу кредиторської заборгованості підприємства Тернопіль: ТНЕУ, 2018. с. 115-117.

22. Мармуль Л.О., Коваль С.В., Круковська О.В. Перспективи розвитку національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 89-92.

23. Матицина Н.І. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 12. С. 38–42

24. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 Оцінка справедливої вартості. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068. (дата звернення: 15.03.2020).

25. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 Дохід від договорів з клієнтами. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS-15_ukr-compressed.pdf. (дата звернення: 13.03.2020).

26. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 Фінансові інструменти. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS_9_Ukrainian-compressed.pdf. (дата звернення: 12.03.2020).

27. Молодий вчений • № 10 (13) • жовтень, 2014 р. С.119-122

28. Мордань, Є.Ю. Системний підхід до управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2019. № 2. С. 70-79.

29. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національного університету*

«Львівська політехніка». «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2012. № 721. С. 173-179.

30. Олійник С. О. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Науковий огляд. 2018. №48. с. 238-240.

31. Партин Г.О. Управлінський облік: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 303 с.

32. Пастернак М.М. Методика аналізу дебіторської заборгованості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. №23, 2018. С. 681-686.

33. Пірус А. В. Застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» у фінансовій звітності підприємств. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації*. Тези доповідей VI Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса 20 квітня 2020 р.). Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 93-94

34. Податковий Кодекс України (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

35. Практическое применение стандарта МСФО (IFRS) 9 «Финансовые инструменты» для нефинансовых организаций. Москва, 2018. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ru/Documents/risk/russian/ifrs-9-for-non-financial-organizations.pdf>. (дата звернення: 20.04.2020).

36. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України 21.12.2017 № 2258-VIII : зі змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. (дата звернення: 03.04.2020).

37. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України 05.10.2017 № 2164-VIII: зі змінами і доповненнями від 16.01.2020 № 465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення: 28.03.2020).

38. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон: Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.98 № 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>. (дата звернення: 09.04.2020).

39. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#n12>. (дата звернення: 10.04.2020).

40. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 08.04.2020).

41. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 №39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. (дата звернення: 25.04.2020).

42. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.99 N 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>. (дата звернення: 10.03.2020).

43. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління національного банку України від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>. (дата звернення: 09.04.2020).

44. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення: 24.03.2020).

45. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України № 5463-VI від 16.10.2012 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2939-12>. (дата звернення: 08.04.2020).

46. Синькевич Н. І. Актуальність та проблеми дебіторської заборгованості: історичні аспекти, економічний зміст та етапи розвитку. *Галицький економічний вісник*. ТНТУ, 2017. Том 53. № 2. С. 119–129.

47. Словник фінансово-правових термінів. / За ред. Л.К. Воронової. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Алерта, 2011. 558 с.
48. Спіцина Н.В. Обліково-аналітичне забезпечення системи управління розрахунками за товарними операціями: монографія Н.В. Спіцина, Т.В. Момот, Н.С. Акімова. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2019. 281 с
49. Струк Н.С., Дідик А.З. Пріоритети розвитку системи обліку розрахунків із дебіторами в діловому партнерстві підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 29. Частина 2. 2018. С. 191-194.
50. Сьомченко В.В. Проблема формування резерву сумнівних боргів у контексті ефективного управління дебіторською заборгованістю. *Вісник Запорізького національного університету*. 2014. Вип. №2(22). С. 133- 141
51. Тігова Т.М. Аналіз фінансової звітності. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Навчальний посібник. Т.М. Тігова, Л.С. Селіверстова, Т.Б. Процюк. – Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2012. – С. 45-50.
52. Топоркова О. В., Н. С. Акімова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія. Харків : ХДУХТ, 2016. 293 с.
53. Цегельник Н.І. Бухгалтерський облік розрахунків з покупцями та замовниками: організація та методика: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, ЖДТУ, 2019. 23 с.
54. Цивільний кодекс України (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 21.03.2020).
55. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. Посібник. Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. – Київ. Центр учб. літ., 2017. 336 с
56. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручн. 4-те вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2015. 572 с.

57. Шип В.Ю. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* Серія: Економіка. Вип. 29, Ч. 2. 2010. с. 96-99.

58. Яременко Л. М. Формування обліково-аналітичної інформації в управлінні дебіторською заборгованістю. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 32(1). с. 123-129.

59. Яструбський М. Я. Дебіторська та кредиторська заборгованість *Науковий вісник НЛТУ*. 2011. №21.4. С. 276-281.

60. IFRS 9 and expected loss provisioning – Executive Summary. URL: <https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/ifrs9.pdf>. (дата звернення: 14.03.2020).

61. IFRS IN PRACTICE 2019 – IFRS 9 FINANCIAL INSTRUMENTS. 118 с.